

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою ХТЕІ КНТЕУ
18 листопада 2020 р.
(протокол № 3, п. 7)

ПРОГРАМА КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

галузь знань	<u>29 Міжнародні відносини</u> (шифр і назва галузі знань)
спеціальність	<u>292 Міжнародні економічні відносини</u> (шифр і найменування напрямку підготовки)
освітня програма	<u>Міжнародний бізнес</u> (найменування спеціалізації)
кваліфікація	<u>ступінь вищої освіти бакалавр спеціальність</u> <u>«Міжнародні економічні відносини» спеціалізація</u> <u>«Міжнародний бізнес»</u> (кваліфікація відповідно до освітньої програми)
форма навчання	<u>заочна скорочена</u> (форма навчання)
рік набору	<u>2018</u> (рік набору)

Харків, 2020 рік

Розробники: Шелест Олексій Леонідович, доцент кафедри міжнародного бізнесу, фінансів та обліку, кандидат економічних наук, доцент
прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий ступінь, вчене звання повністю

Ярмак Ольга Віталіївна, доцент кафедри міжнародного бізнесу, фінансів та обліку, кандидат економічних наук, доцент
прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий ступінь, вчене звання повністю

Черняєва Анна Олександрівна, доцент кафедри міжнародного бізнесу, фінансів та обліку, кандидат економічних наук, доцент
прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий ступінь, вчене звання повністю

Дубровіна Віра Анатоліївна, старший викладач міжнародного бізнесу, фінансів та обліку
прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий ступінь, вчене звання повністю

09.09.2020 р.

Керівник (гарант)
освітньої програми

Базалієва Людмила Віталіївна, доцент кафедри маркетингу, менеджменту та торговельного підприємництва, кандидат економічних наук, доцент
прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий ступінь, вчене звання повністю

09.09.2020 р.

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу, фінансів та обліку

назва кафедри

протокол від 09.09.2020 р. № 1.

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії інституту, протокол від 10.11.2020 р. № 3.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до положень Закону України «Про вищу освіту» перший (бакалаврський рівень) вищої освіти передбачає здобуття здобувачем теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю.

Програма кваліфікаційного екзамену розроблена відповідно до освітньо-професійної програми бакалаврів спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини галузі знань 292 Міжнародні відносини.

Метою кваліфікаційного екзамену є з'ясування рівня отриманих теоретичних знань та набутих випускниками практичних навичок в опануванні фахових компетенцій, а також з метою оцінки відповідності отриманих знань, вмінь і практичних навичок вимогам підготовки бакалаврів спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 Міжнародні відносини.

Завдання кваліфікаційного екзамену:

– визначення рівня сформованості у здобувача вищої освіти освітнього ступеня бакалавр теоретичних знань, які є достатніми для успішного виконання фахових завдань у сфері міжнародних економічних відносин;

– визначення рівня сформованості у здобувача вищої освіти освітнього ступеня бакалавр практичних навичок, які є достатніми для успішного виконання фахових завдань у сфері міжнародних економічних відносин;

– визначення рівня сформованості у здобувача вищої освіти освітнього ступеня бакалавр професійних вмінь, які є достатніми для успішного виконання фахових завдань у сфері міжнародних економічних відносин.

Організація і порядок проведення атестації здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» регламентується наступними нормативними документами:

– Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII, Законом України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII;

– Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ, затвердженим рішенням вченої ради ХТЕІ КНТЕУ від 21.11.2018 р. (протокол № 4, п. 7);

– Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ, затвердженим рішенням вченої ради ХТЕІ КНТЕУ від 04.03.2020 р. (протокол № 8, п. 3);

– Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ, затвердженим рішенням вченої ради ХТЕІ КНТЕУ від 28.08.2019 р. (протокол № 1, п. 5);

– іншими нормативними актами України з питань освіти.

1. СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Атестація здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 Міжнародні відносини передбачає проведення кваліфікаційного екзамену, який включає оцінку рівня та обсягу знань, вмінь і практичних навичок з 4 дисциплін циклу професійної підготовки:

1. Міжнародні економічні відносини.
2. Міжнародний бізнес.
3. Міжнародні торговельно-економічні організації.
4. Організація зовнішньоторговельних операцій.

2. ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ

2.1. МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Тема 1. Міжнародні економічні відносини як внутрішня організація світового господарства: предмет, значення і завдання

«Світове господарство» (СГ) і «міжнародні економічні відносини» (МЕВ) як економічні категорії. Умови розвитку міжнародних економічних відносин. Основні показники участі національних економік у світогосподарських процесах. Індекс людського розвитку як узагальнюючий інтегральний показник розвитку суспільства. Показники рівня економічного розвитку країни та місце в світовій економіці. Критерії систематизації країн в світовій економіці. Соціально-економічний принцип систематизації країн світу. Країни, що розвиваються: поняття, загальні риси та місце у світовій економіці. Національні економічні моделі розвитку країн. Особливості розвитку МЕВ на сучасному етапі та місце в них України.

Тема 2. Середовище розвитку МЕВ. Закони і принципи розвитку СГ і МЕВ

Поняття середовища МЕВ, його структура і особливості. Економічне середовище формування МЕВ, стан ринкових відносин країн і особливості їх взаємодії. Природно-географічне середовище, основні його складові впливу на розвиток МЕВ. Політико-правове середовище МЕВ. Соціально-культурне середовище і його значення в розвитку МЕВ. Особливості дії економічних законів і закономірностей на міжнародному рівні. Головні економічні закони розвитку СГ і МЕВ. Поняття та система принципів розвитку МЕВ.

Тема 3. Міжнародний поділ праці (МПП) та кооперація виробництва як об'єктивна основа МЕВ

Міжнародний розподіл факторів виробництва. Класифікація факторів виробництва по походженню (основні та розвинуті) та по ступеню спеціалізації (загальні та спеціальні). Міжнародна мобільність факторів виробництва.

Теоретичні основи міжнародного поділу праці. Міжнародний поділ праці (МПП), основні фактори та показники його розвитку. Особливості МПП у сучасних умовах. Міжнародні спеціалізація і кооперування виробництва як форми прояву МПП. Інтернаціоналізація виробництва. Інтернаціоналізація господарської діяльності. Глобалізація. Проблеми і передумови участі України у МПП.

Тема 4. Міжнародна економічна інтеграція (МЕІ)

Трактування сутності економічної інтеграції. Об'єктивні передумови розвитку, цілі і значення МЕІ. Ознаки, рівні та фактори розвитку МЕІ. Етапи розвитку МЕІ. Статичні та динамічні ефекти інтеграції. Економічні наслідки інтеграції країн. Сучасні інтеграційні угруповання країн. Особливості європейських інтеграційних процесів. Європейська економічна інтеграція України.

Тема 5. Глобалізація економічного розвитку та економічна єдність світу

Глобалізація економічного розвитку і роль МЄВ у формуванні елементів глобальної економіки. Формування економічної єдності світу. Характеристика глобальних проблем МЄВ та СГ. Українська держава у контексті глобалізму. Соціально-економічні та політичні особливості розвитку МЄВ сучасного періоду: від конфронтації до співробітництва. Проблеми зовнішньої заборгованості в МЄВ. Лібералізація зовнішньої торгівлі – загальна проблема сучасних МЄВ. Розвиток транснаціонального бізнесу та необхідність контролю за діяльністю ТНК.

Тема 6. Міжнародна торгівля товарами та послугами

Основні теорії міжнародної торгівлі. Сутність міжнародної торгівлі, її динаміка та структура. Система показників розвитку міжнародної торгівлі. Види, форми та методи міжнародної торгівлі. Регулювання міжнародної торгівлі. Міжнародні організації, що регулюють міжнародну торгівлю.

Роль держави у регулюванні зовнішньоторговельної діяльності. Основні види протекціонізму. Лібералізація торгівлі та її форми. Регулювання зовнішньоторговельних відносин. Основні інструменти зовнішньоторговельної політики. Демпінг. Сучасні особливості регулювання міжнародної торгівлі. Основні принципи ГАТТ/СОТ.

Суть, класифікація та сучасні особливості міжнародної торгівлі послугами. Характеристика основних секторів світового ринку послуг. Особливості міжнародної торгівлі послугами на сучасному етапі. Транспортні витрати у міжнародній торгівлі послугами. Туристські послуги на світовому ринку.

Загальна характеристика міжнародного ринку транспортних послуг. Фактори вибору транспорту для міжнародних сполучень. Етапи і основні операції міжнародного перевезення вантажу. Регулювання міжнародних транспортних відносин міжнародними транспортними організаціями та

конвенціями. Проблеми участі України в міжнародних транспортних послугах.

Міжнародний туризм як форма МEB. Структура міжнародного ринку туристичних послуг. Сучасні тенденції розвитку міжнародного туризму.

Суть і структура світового ринку технологій. Сучасні особливості міжнародної передачі технологій. Структура міжнародного ринку консалтингових послуг. Особливості розвитку міжнародного ринку інженерно-консультаційних послуг.

Тема 7. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво

Міжнародний рух капіталу та його форми. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) та їх роль у структурі закордонного інвестування. Сутність і основні сфери міжнародної інвестиційної діяльності та виробничого співробітництва. Роль транснаціональних компаній (ТНК) та фінансово-промислових груп (ФПГ) у розвитку міжнародного виробничого співробітництва. Особливості розвитку спільного підприємництва у сучасних умовах. Вільні економічні зони (ВЕЗ) як форма міжнародного виробничого співробітництва. Україна на ринку міжнародних інвестицій.

Тема 8. Міжнародна трудова міграція

Міжнародна міграція робочої сили. Сутність, причини та форми міжнародної трудової міграції. «Гонитва за розумом» як фактор економічного процвітання. Вплив міграційних процесів на соціально-економічний розвиток країн-експортерів трудових ресурсів. Політика країн-імпортерів трудових ресурсів.

Напрями та наслідки міграції. Кількісні показники переміщення робочої сили між країнами. Основні світові ринки робочої сили. Державне регулювання міграції робочої сили. Міжнародно-правові основи трудової міграції між країнами. Діяльність МОП, МОМ, СІМЕ та ін.

Передумови посилення міграційних процесів в Україні. Економічні наслідки міграційних процесів для України.

Сучасні тенденції у міграційній політиці України. Вплив створення «зони вільної торгівлі» з Європейським Союзом і вплив на посилення міграційних процесів у Західну Європу.

Тема 9. Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини

Сутність, елементи та закономірності функціонування світової валютної системи та валютних відносин. Функції валютної системи, рівні функціонування та їх взаємодія. Етапи розвитку світової валютної системи. Валютний курс та фактори його формування. Світовий валютний ринок. Валютне регулювання та види валютної політики.

Тема 10. Міжнародні валютно-кредитні відносини і рух міжнародного капіталу

Міжнародний рух капіталу: сутність, форми, регулювання. Міжнародні інвестиції як форма руху капіталу. Міжнародний кредит, його роль у світовій економіці. Різновиди формування і розвиток світового ринку позичкових капіталів. Міжнародні фінансові центри. Офшорні зони. Проблема заборгованості і значення іноземних кредитів для економічного розвитку України.

Міжнародна координація валютних відносин. Основні функції міжнародних валютно-кредитних інститутів. Міжнародний валютний фонд (МВФ) – компетенція, фінансові кошти, організаційна структура, особливості кредитної діяльності. Група Світового банку, мета створення, функції, структура, об'єкти кредитування. Міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР). Банк міжнародних розрахунків (БМР) у системі валютно-кредитних відносин.

Рекомендовані джерела інформації

1. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник / за редакцією Ю. Г. Козака, М. А. Зайця. – Одеса : ПЛУТОН, 2016. – 352 с.
2. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навчальний посібник / Т. В. Шталь [та інші]. – Харків : Форт, 2015. – 364 с.
3. Міжнародні економічні відносини : підручник / за редакцією професора А. П. Голікова. – Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2015. – 463 с.
4. Амеліна І. В. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник / І. В. Амеліна – Київ : Центр учбової літератури, 2016. – 256 с.
5. Боринець С. Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини : підручник / С. Я. Боринець. – Київ : Знання, 2016. – 582 с.
6. Зовнішня торгівля України: ХХІ століття / за загальною редакцією А. А. Мазаракі. – Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2016. – 600 с.

2.2. МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС

Тема 1. Загальна характеристика міжнародного бізнесу

Міжнародний бізнес: визначення та характеристика. Основні етапи розвитку міжнародного бізнесу. Різновиди та суб'єкти міжнародного бізнесу.

Тема 2. Теорії міжнародної торгівлі та міжнародного інвестування

Класичні теорії міжнародної торгівлі. Сучасні теорії торгівлі, що базуються на характеристиках компанії. Міжнародна інвестиційна діяльність. Теорії міжнародного інвестування. Фактори, що впливають на прямі іноземні інвестиції.

Тема 3. Процеси глобалізації та їх вплив на розвиток міжнародного бізнесу

Глобалізація: сутність, значення, передумови та наслідки. Характеристика основних причин, що дають імпульс глобалізації, а саме зміна середовища міжнародного бізнесу та стратегічні потреби компанії. Вплив процесів глобалізації на міжнародний бізнес (зміна умов ведення бізнесу).

Тема 4. Світові ринки та центри ділової активності

Характеристика ринку Північної Америки: США, Канада, Мексика, Гренландія, країни Центральної Америки та Карибського басейну. Характеристика ринку країн Західної Європи. Ринки країн Східної та Центральної Європи. Характеристика ринку країн Азії. Характеристика ринку країн Африки та Близького Сходу. Характеристика ринку країн Південної Америки.

Тема 5. Регулювання міжнародного бізнесу

Основні правові системи, їх характеристика. Внутрішньокраїнові закони, що впливають на стан міжнародного бізнесу. Способи розв'язування конфліктів у міжнародному бізнесі. Специфіка ринку інтелектуальної власності.

Тема 6. Особливості трудових відносин у міжнародному бізнесі

Міжнародне управління трудовими ресурсами. Формування трудових ресурсів у міжнародній діяльності. Мотивація у міжнародних компаніях. Моделі мотивації. Лідерство у міжнародних компаніях.

Рекомендовані джерела інформації

1. Файчук О. М. Міжнародний бізнес : навчальний посібник / О. М. Файчук, С. В. Сидоренко. – Київ : Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2016. – 236 с.
2. Управління міжнародним бізнесом: конспект лекцій для студентів економічного спрямування, аспірантів, викладачів / Н. Г. Ушакова, К. Ю. Величко, О. І. Печенка. – Харків : Форт, 2016. – 126 с.
3. Козловський В. О. Укладання зовнішньоекономічних договорів і контрактів : навчальний посібник / В. О. Козловський, О. Й. Лесько. – Вінниця : Вінницький національний технічний університет, 2014. – 166 с.
4. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : підручник / Т. М. Мельник, О. В. Дьяченко; за загальною редакцією А. А. Мазаракі. – Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2014. – 600 с.

2.3. МІЖНАРОДНІ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Тема 1. Міжнародні організації в системі наддержавного регулювання світового господарства

Формування системи міжнародного регулювання СГЗ. Передумови

створення міжнародних організацій. Зростання інвестиційних потоків і транснаціоналізації виробничої діяльності. Класифікація міжнародних організацій. Цілі, функції та основні напрями діяльності міжнародних організацій. Напрямки міжнародного регулювання. Передумови виникнення міжнародних економічних організацій, порядок їх утворення.

Тема 2. Міжнародні економічні організації системи ООН

ООН найбільш універсальна міжнародна організація. Цілі, принципи та функції організацій системи ООН. Організаційно-структурна побудова системи ООН. Міжнародні економічні організації в системі регулювання економічної співпраці та галузей світового господарства. Загальна характеристика основних міжнародних організацій системи ООН. Діяльність України в Організації Об'єднаних Націй (ООН). Проблеми функціонування системи спеціалізованих установ, їх роль на сучасному етапі. Організація ООН з промислового розвитку – ЮНІДО. Діяльність ЮНІДО зі сприяння промислового розвитку національної економіки.

Тема 3. Наддержавне регулювання економічної діяльності в Європейському Союзі

Історичні передумови та етапи європейської інтеграції. Умови участі країн в Європейському Союзі та перспективи його розширення. Інституції Європейського Союзу. Рада Європейського Союзу. Перспективи співробітництва України з країнами ЄС. Регіональна політика ЄС. Міжнародне регулювання підприємництва та середовища бізнесу. Проведення антимонопольної політики в ЄС: контроль злиття і поглинання компаній, антидемпінгові заходи. Стратегічне значення інтеграції України до ЄС.

Тема 4. Міжнародні організації регулювання економічного співробітництва (ОЕСР) та загальної компетенції

ОЕСР – організація економічного співробітництва та розвитку, цілі та функції. Організаційна структура ОЕСР. Центр розвитку ОЕСР. Основні напрями діяльності організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР). Автономні організації ОЕСР: міжнародне енергетичне агентство (МЕА), Агенство з ядерної енергії (АЯЕ), Центр розвитку ОЕСР. Міжнародні організації загальної компетенції в межах економічної співпраці. (Рада Європи,

Співдружність націй, Організація Північного співробітництва, Ліга арабських держав, Організація з безпеки та співробітництва, Організація Ісламська конференція).

Тема 5. НАТО – союз Незалежних Держав

Передумови створення організації: цілі та завдання. Історія розвитку і трансформація Альянсу. Організаційна структура установи, політика прийняття рішень. НАТО як дієва та високоорганізована структура колективної безпеки, діяльність якої ґрунтується на високих стандартах захисту прав людини, демократизації суспільства, рівня розвитку економіки та соціальних надбань.

Організація Північноатлантичного договору. Основні напрями співпраці України з НАТО.

Тема 6. ЮНЕСКО – міжнародна організація сучасності

Головні завдання ЮНЕСКО. Напрями діяльності ЮНЕСКО. Організаційна структура організації. Надходження бюджету. Держави-члени, асоційовані члени та постійні представництва при штаб-квартирі ЮНЕСКО. Взаємодія України та ЮНЕСКО. Активність України та її місце в діяльності ЮНЕСКО.

Тема 7. Міжнародні валютно-фінансові організації в системі наддержавного регулювання світового господарства

Цілі та функції міжнародних економічних організацій групи Світового банку. Основні напрями діяльності Світового банку. Співпраця з Україною. Міжнародний валютний фонд: основні цілі та напрями діяльності. Міжнародний банк реконструкції і розвитку. Багатостороннє агентство гарантування інвестицій (БАГІ). Механізм кредитування та фінансування МВФ. Банк міжнародних розрахунків (БМР). Взаємозв'язок України та МВФ. Європейський центральний банк: функції та завдання. Ісламський банк розвитку.

Тема 8. Міждержавні організації наддержавного регулювання торговельної та економічної політики

Сутність та еволюція системи багатостороннього регулювання торговельно-економічних відносин. Регулювання світових торговельних зв'язків. Завдання, напрями, принципи діяльності Світової організації торгівлі. Правовий статус СОТ. Конференція ООН з торгівлі і розвитку: основні напрями діяльності. Міжнародний торговельний центр ЮНКТАД / СОТ. Перспективні напрями СОТ. Взаємозв'язок України з міжнародними торговельно-економічними організаціями з питань торговельної та економічної політики.

Тема 9. Міждержавні економічна організації та угоди з регулювання промислової власності

Об'єкти промислової власності. Міжнародне співробітництво у сфері захисту прав промислової власності. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ): основні напрями діяльності. Паризька конвенція про охорону промислової власності. Договір про патентну кооперацію. Регіональні організації у сфері охорони промислової власності. Правила СОТ щодо організації промислової власності.

Тема 10. Міжнародні організації регулювання науково-технічного співробітництва та передачі технологій

Регулювання багатосторонньої науково-технічної та промислової співпраці. Патент, ліцензія, авторські права. Діяльність ООН з питань

регулювання технологій. Форми міжнародної передачі технологій. Міжнародне науково-технічне співробітництва в межах ЄС. Обмежувальна ділова практика у сфері передачі технологій. Міжнародна система науково-технічної інформації.

Тема 11. Міжнародне регулювання інвестиційної діяльності та науково-технічного і промислового співробітництва

Міжнародна інвестиційна діяльність: зміст, напрями та політика регулювання. Форми інвестицій. Політика захисту інвестицій. Значення іноземного інвестування у світових господарських зв'язках. Укладення концесійних договорів. Регулювання процесу інвестування в межах міжнародних та регіональних економічних організацій: СОТ, ТРИМС, ГАТТ, МБРР, МВФ, ОЕСР, НАФТА. Договір до енергетичної хартії: основні положення. Діяльність агенства з інвестиційних гарантій. Основні аспекти регулювання багатостороннього науково-технічного та промислового співробітництва. Україна як об'єкт міжнародних інвестицій.

Тема 12. Міжнародні та регіональні організації зі стандартизації та сертифікації продукції (робіт, послуг)

Основи міжнародної стандартизації та сертифікації продукції. Міжнародна стандартизація. Діяльність міжнародних міждержавних організацій у сфері стандартизації та сертифікації продукції. Основні напрями діяльності регіональних міжурядових та неурядових організацій з питань стандартизації та сертифікації продукції (робіт, послуг). Стандарт ІСО 9000. Стандарти ІСО 9001–9003. Основні цілі і завдання Європейської економічної комісії ООН у сфері стандартизації. Процес сертифікації та вимоги до його проведення.

Тема 13. Міждержавне регулювання ділової практики та конкуренції

Розробка та встановлення загальних правил міжнародної торгівлі.

Міжнародні організації у встановленні правил міжнародної торгівлі. Комісія ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ): цілі та функції. Міжнародний інститут уніфікації приватного права (УНІДРУА), особливості його діяльності. Міжнародна асоціація з реклами. Європейська економічна комісія ООН (ЄЕК ООН). Міжнародна асоціація реклами. Міжнародні торговельні палати щодо протидії корупції. Діяльність ООН з протидії корупції та хабарництву. Регіональні та спеціальні міжнародні й міжурядові організації (Рада Європи, ОЕСР, СОТ, ОАЕ).

Рекомендовані джерела інформації

1. Міжнародна економіка : підручник в 2-х частинах / А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, Л. П. Кудирко [та інші]; за загальною редакцією А. А. Мазаракі. – Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2014. – 824 с.
2. Міжнародні організації : навчальний посібник / за редакцією

Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, Н. С. Логвінової – Київ : Центр учбової літератури, 2015. – 223 с.

3. Міжнародні організації : навчальний посібник / за редакцією О. С. Кучика. – 2-ге видання, перероблено і доповнено. – Київ : Знання, 2015. – 482 с.

4. Міжнародні неурядові організації : навчальний посібник / В. В. Балабін та інші; Військовий інститут Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. – Видання 2-ге, доповнено. – Київ : Логос, 2017. – 129 с.

5. Воронкова А. Е. Міжнародні економічні організації : навчальний посібник / А. Е. Воронкова, Л. В. Єрохіна. – Київ : Професіонал, 2016. – 412 с.

2.4. ОРГАНІЗАЦІЯ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ

Тема 1. Організація зовнішньоторговельних операцій

Місце дисципліни у системі професійно орієнтованих дисциплін. Актуальність та практична спрямованість дисципліни, структура й логіка викладання.

Сутність поняття «зовнішньоторговельні операції». Основні види зовнішньоторговельних комерційних операцій: експорт та імпорт, з обміну науково-технічними знаннями (торгівля патентами, ліцензіями, ноу-хау), консультативний і будівельний інжиніринг, орендні операції; з міжнародного туризму; з консультаційних послуг щодо інформації, обміну кінофільмами і телепрограмами.

Операції, що забезпечують здійснення основних комерційних операцій, міжнародні транспортні перевезення і транспортно-експедиційні послуги; страхування вантажів, їх зберігання; міжнародні розрахунки.

Виробниче і науково-технічне співробітництво як специфічна сфера міжнародного бізнесу. Досягнення угод щодо спеціалізації і кооперування у сфері виробництва, наукових досліджень. Традиційні та сучасні види зовнішньоторговельних операцій (експорт-імпорт, реекспорт-реімпорт, зустрічна торгівля, бартерні операції, толлінг, інжиніринг, торги, ліцензії, франчайзинг, біржові операції, аукціонна торгівля). Класифікація зовнішньоторговельних операцій.

Зміст та структура Віденської конвенції як основного міжнародного правового акта щодо організації зовнішньоторговельних угод. Сфера застосування, порядок укладення угод при купівлі-продажу товарів, зобов'язання сторін згідно з Віденською конвенцією.

Тема 2. Зовнішньоторговельні операції купівлі-продажу товарів

Економічний зміст найважливіших розділів міжнародних угод купівлі-продажу.

Нормативна база і правові умови оформлення і виконання угод купівлі-продажу. Цивільний кодекс договору про торговельне й економічне співробітництво, угоди про торгівлю і платежі, угода про загальні умови поставок між організаціями держав-учасниць СНД (1992 р.). Платіжний союз

(1994 р.), Протокол про умови діяльності міждержавного банку.

Товари у матеріально-речовій формі та об'єкти інтелектуальної власності як предмет зовнішньоторговельних угод. Сутність, характер, особливості угод купівлі-продажу товарів. Організація угод з торгівлі машинами й устаткуванням, зокрема, готовою машинно-технічною продукцією (авансування замовлень і кредитування поставок, передпродажний сервіс, передпродажна доробка, технічне обслуговування, гарантійний і післягарантійний періоди).

Організація укладання угод з торгівлі сировинними і продовольчими товарами. Короткострокові, середньострокові та довгострокові угоди. Особливості правової регламентації зовнішньоторговельних угод. Застосування іноземного права у зовнішньоторговельних угодах. Вплив міжнародних правових актів на зміст зовнішньоторговельних угод.

Тема 3. Встановлення цін у зовнішньоторговельних контрактах як фактор підвищення економічної ефективності зовнішньоторговельних операцій

Принципи побудови цінових стратегій: піонерної, стандартної, адаптаційної.

Види цінових стратегій («зняття вершків», «що ринок принесе», «поступове проникнення», «життєвий цикл товару»). Види стандартної цінової стратегії (імідж продукту, цільова частка ринку і обсяг продажів, договірні ціни). Види адаптаційної стратегії.

Види цін (довідкова, преїскурантна, ціна торгів, аукціонів, бірж, фактичних угод). Методи формування і розрахунку цін у зовнішньоторговельних контрактах. Загальна основа зовнішньоторговельних цін. Базис ціни. Методи повних і граничних витрат. Відмінності у складі витрат у рівнях цін залежно від методу визначення ціни. Конкурентний метод зовнішньоторговельного ціноутворення. Знижки з ціни та надбавки до ціни. Розрахункові ціни. Способи фіксації цін у контракті (тверда, з наступною фіксацією, ковзна, рухома). Трансфертні ціни.

Особливості формування цін на сировину і паливо.

Диференціація цін на сировину і паливо на світових ринках та її причини. Вплив міжурядових угод на стабілізацію цін.

Тема 4. Валютно-фінансові умови зовнішньоторговельних операцій

Зміст валютно-фінансових умов контракту. Умови і форми міжнародних розрахунків. Валюта ціни і валюта платежу. Валютні ризики і методи їх страхування. Захисні та валютні умови зовнішньоторговельних контрактів. Захист від зниження купівельної спроможності валют. Хеджування.

Принципи здійснення міжнародних розрахунків за зовнішньоторговельними операціями. Готівкові розрахунки, розрахунки в кредит (вексельний кредит і кредит за відкритим рахунком), фінансові умови контрактів. Форми розрахунків у порядку зменшення вигідності для експортера: авансовий платіж, банківський переказ, акредитив, інкасо,

відкритий рахунок.

Варіанти розрахунків банківськими переказами (з авансовим платежем, платіж проти поставки товару, платіж при взаємних розрахунках за претензіями).

Види акредитивів. Розрахунки за акредитивами. Порядок оформлення акредитива. Платіжні умови захисту комерційних інтересів учасників зовнішньоторговельних операцій.

Види інкасо (документарне, чисте). Послідовність розрахунків по інкасо.

Переваги та недоліки інкасової форми розрахунку для експортера та імпортера.

Сутність і види розрахунків чеками.

Розрахунки при розстрочках платежу. Вексельна форма розрахунків. Форфейтингові та факторингові операції. Техніка здійснення платежів.

Сутність економічних відносин між кредитором і боржником. Види кредитів, що обслуговують зовнішньоторговельну діяльність, зокрема торгівлю (комерційні, банківські, в іноземній валюті).

Тема 5. Організація і проведення зовнішньоторговельних переговорів

Зовнішньоторговельні переговори як основа міжнародного ділового спілкування. Правова основа спілкування з іноземними партнерами. Підготовка до переговорів (збирання та систематизація інформації і матеріалів щодо діяльності виробників і посередників світових цін, розробка концепції, стратегії тактики переговорів; складання плану прийому партнерів; формування групи учасників переговорів; визначення місця і часу проведення переговорів; складання порядку денного кожного засідання; погодження із зацікавленими організаціями певних питань). Стратегічні підходи до проведення переговорів. Принцип дотримання добросовісності у зовнішній торгівлі як один із основних принципів проведення переговорів і досягнення угод. Етапи ведення переговорів: аналіз, планування, активна дискусія (суперечка), ухвалення рішення та взаємоприйнята угода. Підходи і типи поведінки на переговорах. Основні правила налагоджування відносин між партнерами. Принципи переговорного процесу. Аналіз проведених переговорів.

Технічне обслуговування переговорів. Складання зовнішньої програми проведення переговорів. Особливості ділового протоколу. Основні правила сучасного ділового етикету. Методологічні прийоми ведення переговорів. Документація з підготовки переговорів, щодо їх процесу, оформлення і завершення. Типові помилки. Психологічні аспекти ділового спілкування. Невербальні компоненти спілкування. Національні особливості ділових партнерів. Правила поведінки в країні ведення переговорів. Особливості переговорів щодо експорту й імпорту. Спосіб рекомендацій для здійснення угод.

Тема 6. Класифікація супровідних документів по зовнішньоторговельних операціях

Документи для підготовки експортної угоди: оферта тверда і вільна. Документи для підготовки імпоротної угоди: замовлення, запит, тендерна документація.

Документи для підготовки товару до відправлення: заявка на фрахтування, свідоцтво про огляд, доручення і дозвіл на постачання, наряд на внутрішнє транспортування, експортно-імпортна ліцензія.

Комерційні документи: рахунок-фактура, специфікація, технічна документація, пакувальний лист, сертифікат якості, гарантійне зобов'язання, протокол випробувань.

Документи за платіжно-банківськими операціями: валютна ліцензія, платіжне доручення, банківський переказ, банківська гарантія, гарантія оферти виконання й авансу; товарний акредитив, інкасове доручення, чек, вексель, боргове зобов'язання, податкова декларація.

Страхові документи: страховий поліс, страховий сертифікат, страхове повідомлення.

Транспортні документи: коносамент, штурманська розписка, чартерний договір, вантажні накладні для різних видів транспортування, комерційний акт, фрахтовий рахунок.

Транспортно-експедиторські документи: вантажні доручення, свідоцтво про транспортування, товароскладська квитанція, ордер на видачу і вивезення товару.

Технічні документи: технічні паспорти, формуляри та описи виробів, креслення, інструкції щодо встановлення, монтажу, налагодження, управління, ремонту.

Митні документи: митна декларація, експортні, імпорتنі та валютні ліцензії, сертифікат про походження товару, консульська фактура, транзитні документи, ветеринарне, санітарне і карантинне свідоцтва.

Тема 7. Організація і техніка операцій на міжнародних товарних біржах

Сутність біржової торгівлі та її вплив на світову торгівлю. Міжнародні центри біржової торгівлі у західних країнах і в Азійсько-Тихоокеанському регіоні. Тенденції розвитку біржової торгівлі. Фактори, що визначають її динаміку і структуру. Види бірж. Публічні і приватні біржі. Універсальні та спеціалізовані біржі. Основні групи та властивості біржових товарів. Структура біржового обороту. Структура й організація роботи та функції біржі. Учасники біржових операцій.

Види і техніка біржових операцій. Угоди на реальний товар. Строкові операції або ф'ючерсні контракти як вид спекулятивних угод. Основні ознаки і техніка ф'ючерсних операцій. Опціони на ф'ючерсні контракти як засіб зниження ризиків. Типи опціонів за технікою здійснення. Ціна опціону та її структура. Головні відмінності контрактів на реальний товар і ф'ючерсного контракту. Операції хеджування продажем і купівлею як засіб страхування від

зміни цін на ринках реальних товарів. Особливості електронних біржових операцій.

Тема 8. Міжнародні торги як особливий вид зовнішньоторговельних операцій

Поняття і сутність торгів (тендерів). Види торгів та інформування потенційних учасників. Публічні (гласні) й обмежені (закриті та негласні) торги. Організація проведення торгів. Суб'єкти і об'єкти міжнародних торгів. Міжнародно-правова регламентація тендерних процедур.

Методи фінансового регулювання торгів (пропозиція ціни, знижка з ціни, кредитування робіт, різні форми оплати продукції).

Основні фактори, що впливають на рішення про доцільність участі в торгах. Правове забезпечення міжнародних торгів. Функції учасників торгів і характер їх взаємодії.

Розробка, розсилання тендерної документації. Особливості проведення торгів щодо закупівлі сировинних і продовольчих товарів. Організація міжнародних торгів з поставки устаткування. Умови проведення торгів на виконання будівельних і підрядних робіт. Види і роль інженерно-консультаційних послуг у підготовці умов торгів. Методи визначення вартості інженерно-консультаційних послуг.

Розширення прав тендерних комітетів при проведенні торгів. Створення міжнародних консорціумів з метою реалізації великих проектів. Оцінка й аналіз пропозицій учасників тендерними комітетами. Визначення переможців. Гласні та негласні критерії оцінки. Особливості переговорів щодо укладання контрактів з переможцями торгів.

Тема 9. Інжинірингові послуги як об'єкт зовнішньоторговельних операцій

Поняття «міжнародний інжиніринг» і «технічне сприяння», види інженерно-консультаційних послуг: комплексний (консультативний, технологічний, будівельний і загальний інжиніринг), суто консультаційний інжиніринг як надання інтелектуальних послуг. Значення і розвиток міжнародного обміну інжиніринговими послугами. Особливості міжнародного ринку інжинірингових послуг. Основні чинники, що впливають на розвиток міжнародного ринку інжинірингових послуг. Основні умови міжнародних договорів про надання інженерно-консультаційних послуг (інтелектуальна власність та запатентована інформація; патенти та ліцензії; таємність; страхування). Права й обов'язки замовника та інженера-консультанта. Визначення вартості інженерно-консультаційних послуг та винагороди консультанту. Складові оплати інжинірингових послуг: вартість робочої сили, накладні витрати, прямі затрати, паушальний платіж, процент від вартості виробництва, процент винагороди.

Тема 10. Лізинг у зовнішньоторговельних операціях

Види міжнародних орендних операцій (хайринг, чартер, лізинг). Визначення, економічний зміст і правові засади оренди та фінансової оренди (лізингу). Основні відмінності між оперативною та фінансовою орендою. Особливості оренди окремих видів майна (транспортних засобів, будівель, підприємств). Різновидності оренди за складом суб'єктів і формами участі інвестора (самостійна оренда, оренда за участю зовнішнього інвестора, оренда й лізинг через дочірню компанію виробника, оренда й лізинг через незалежну компанію, багатостороння оперативна і фінансова оренда, оборотний лізинг, компенсаційний лізинг).

Особливості угод з оперативного і фінансового лізингу. Умови лізингового контракту (предмет лізингу, термін лізингу, права і обов'язки сторін, відповідальність за порушення умов договору, страхування, гарантійне і пост гарантійне обслуговування, умови використання майна і його повернення, розрахунок лізингових платежів).

Рекомендовані джерела інформації

1. Організація зовнішньоторговельних операцій : опорний конспект / Т. М. Мельник. – Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2016. – 219 с.

2. Кондусова Л. Ф. Валютно-фінансові розрахунки зовнішньоекономічної діяльності : конспект лекцій у схемах та табл. / Л. Ф. Кондусова. – Харків : Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця, 2015. – 46 с.

3. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : підручник / Т. М. Мельник, О. В. Дьяченко; за загальною редакцією А. А. Мазаракі. – Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2014. – 600 с.

3. ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Таблиця 3.1 – Структура і зміст підготовки до кваліфікаційного екзамену

№	Компонента освітньої програми (навчальна дисципліна)	Зміст навчальної роботи, її види та норми часу			
		Консультації		Самостійна робота студента	
		Зміст	Кількість годин	Зміст	Кількість годин / кредитів
1	Міжнародні економічні відносини	Завдання: 1. Оцінка залучення національної економіки в світову економіку та МЕВ. 2. Оцінка порівняльних переваг та напрямів торгівлі у виробництві товарів та послуг	1	1. Опрацювання джерел інформації [1-6] 2. Тестування на порталі	25
2	Міжнародний бізнес	Завдання: 1. Розрахунок митної вартості та митних платежів. 2. Оцінка інтегрального ефекту від діяльності спільного підприємства	1	1. Опрацювання джерел інформації [1-4] 2. Тестування на порталі	25
3	Міжнародні торговельно-економічні організації	Завдання: 1. Економічне обґрунтування доцільності співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями. 2. Оцінювання впливу участі України в міжнародних торговельних об'єднаннях на реальний сектор економіки	1	1. Опрацювання джерел інформації [1-5] 2. Тестування на порталі	20
4	Організація зовнішньоторговельних операцій	Завдання: 1. Оцінка ефективності експортної угоди запропонованої українським підприємством іноземному покупцю 2. Оцінка ефективності угоди імпорту запропонованої українському підприємству іноземним постачальником.	1	1. Опрацювання джерел інформації [1-3] 2. Тестування на порталі	20
		Всього	4		90 / 3

4. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

4.1. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Атестація передбачає оцінювання теоретичних знань, практичних навичок і професійних вмінь.

Спочатку проходить атестація теоретичних знань, яка передбачає виконання протягом однієї астрономічної години тестових завдань у комп'ютерному класі із використанням спеціального програмного забезпечення.

На наступному етапі протягом однієї астрономічної години студенти у письмовій формі виконують розрахунково-аналітичні завдання, зміст яких спрямовано на оцінювання практичних навичок і професійних вмінь.

4.2. СТРУКТУРА ОЦІНКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Структура загальної оцінки за результатами проведення кваліфікаційного екзамену:

1. Результати оцінювання теоретичних знань (комп'ютерного тестування) – 50 балів. На атестацію вноситься 50 тестів; банк тестів – 480 питань.

2. Результати оцінювання практичних навичок (виконання розрахунково-аналітичного завдання) – 25 балів.

3. Результати оцінювання професійних вмінь (виконання розрахунково-аналітичного завдання) – 25 балів.

На атестацію вноситься 2 розрахунково-аналітичних завдання; банк завдань – 60 задач.

Результати атестації інтерпретуються відповідно до критеріїв табл. 4.1.

Таблиця 4.1 – Шкала інтерпретації результатів кваліфікаційного екзамену

Оцінка за шкалою ХТЕІ КНТЕУ (бали)	Оцінка за шкалою ECTS
90-100	A
82-89	B
75-81	C
69-74	D
60-68	E
35-59	FX
1-34	F

4.3. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Екзаменаційний білет складається з трьох атестаційних завдань:

1. Тести з теоретичних питань. Тести мають закриту форму з однією вірною відповіддю.
2. Розрахунково-аналітичне завдання. Завдання має відкриту форму.
3. Розрахунково-аналітичне завдання. Завдання має відкриту форму.

4.4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АТЕСТАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

Оцінювання атестаційних завдань проводиться за наступними параметрами і критеріями:

– тести з теоретичних питань: вірна відповідь – 1 бал, невірна відповідь – 0 балів.

– розрахунково-аналітичне завдання:

Параметри оцінювання	Оцінка параметру					параметр відсутній
	всі параметри є в наявності і все викладено вірно	всі параметри є в наявності, проте не все викладено вірно	не всі параметри є в наявності, але все викладено вірно	не всі параметри є в наявності і не все викладено вірно	все викладено невірно	
Відповідь формули, рівняння Методика (порядок) виконання Одиниці виміру Інтерпретація результатів	25–21	20–16	15–11	10–6	5–1	0

5. МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

Компетентності відповідно до освітньої програми	Компонента освітньої програми (навчальна дисципліна), яку винесено на кваліфікаційний екзаме́н			
	Міжнародні економічні відносини	Міжнародний бізнес	Міжнародні торговельно-економічні організації	Організація зовнішньоторговельних операцій
ЗК 1. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.	+	+	+	+
ЗК 2. Здатність продукувати нові ідеї, системно мислити, проявляти креативність, гнучкість, уміння управляти часом.	+	+	+	+
ЗК 3. Здатність до усної та письмової загальної комунікації державною та іноземними мовами.	+	+	+	
ЗК 4. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформаційно-аналітичних даних з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій, програмних пакетів загального і спеціального призначення.	+			+
ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, пошуку, оброблення та оцінювання інформації, процесів та явищ з різних джерел з метою виявлення проблем, формулювання висновків (рекомендацій), вироблення рішень на основі логічних аргументів, забезпечення якості виконуваних робіт з урахуванням національних та міжнародних вимог.	+	+	+	+
ЗК 6. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.	+	+	+	+
ЗК 7. Уміння бути критичним та самокритичним до розуміння чинників, які справляють позитивний чи негативний вплив на спілкування з представниками	+	+		+

Компетентності відповідно до освітньої програми	Компонента освітньої програми (навчальна дисципліна), яку винесено на кваліфікаційний екзамен			
	Міжнародні економічні відносини	Міжнародний бізнес	Міжнародні торговельно-економічні організації	Організація зовнішньоторговельних операцій
інших бізнес- культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності та мультикультурності та поваги до них				
ЗК 8. Здатність мотивувати та розробляти ефективну систему організації праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.		+		
ЗК 9. Здатність до ініціювання розробки проектів, мотивації людей, відповідальності, навичок безпекової діяльності; рухатися до спільної мети, діяти соціально відповідально і свідомо.		+		
ЗК 10. Вміння використовувати набуті знання, розуміти предметну область та професію на практиці, бути відкритим до застосування знань з урахуванням конкретних ситуацій.	+	+	+	+
ЗК 11. Спроможність формалізувати та розв'язувати проблеми, приймати обґрунтовані управлінські рішення на основі взаємоузгодження суспільних, колективних та індивідуальних інтересів.	+	+		+
ЗК 12. Здатність реагувати на зміни в міжнародному бізнес-середовищі та адаптуватись до них на основі використання новітніх підходів до ведення міжнародного бізнесу; адекватно оцінювати і прогнозувати економічні та соціальні явища, системність у прийнятті обґрунтованих рішень.	+	+		+

Компетентності відповідно до освітньої програми	Компонента освітньої програми (навчальна дисципліна), яку винесено на кваліфікаційний екзамен			
	Міжнародні економічні відносини	Міжнародний бізнес	Міжнародні торговельно-економічні організації	Організація зовнішньоторговельних операцій
ФК 1. Здатність виокремлювати закономірності, характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів.	+	+		+
ФК 2. Розуміння базових категорій, новітніх теорій, концепцій, правил, технологій, методів і принципів функціонування міжнародних економічних відносин і здатність їх застосувати для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.	+	+	+	+
ФК 3. Розуміння сутності й особливостей функціонування моделей економічного розвитку як середовища міжнародного бізнесу.	+	+		
ФК 4. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і макрорівнях та налагоджувати комунікації між ними.	+	+	+	+
ФК 5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.	+	+		
ФК 6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.	+			
ФК 7. Здатність застосовувати базові знання, аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-	+			

Компетентності відповідно до освітньої програми	Компонента освітньої програми (навчальна дисципліна), яку винесено на кваліфікаційний екзамен			
	Міжнародні економічні відносини	Міжнародний бізнес	Міжнародні торговельно-економічні організації	Організація зовнішньоторговельних операцій
фінансових і кредитних відносин.				
ФК 8. Знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.	+			
ФК 9. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.	+		+	
ФК 10. Здатність застосовувати базові знання у сфері міжнародних економічних відносин з використанням нормативно-розпорядчих документів, довідкових матеріалів.	+			
ФК 11. Знання теоретичних основ та практичних навичок оцінювання й аналізу безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.	+		+	
ФК 12. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.	+	+	+	
ФК 13. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.		+		
ФК 14. Знання вітчизняної і зарубіжної практики проведення міжнародних бізнес-операцій.		+		
ФК 15. Аналіз статистичної та фінансової звітності з метою визначення конкурентних позицій міжнародних бізнес-		+		+

Компетентності відповідно до освітньої програми	Компонента освітньої програми (навчальна дисципліна), яку винесено на кваліфікаційний екзамен			
	Міжнародні економічні відносини	Міжнародний бізнес	Міжнародні торговельно-економічні організації	Організація зовнішньоторговельних операцій
суб'єктів.				
ФК 16. Знання типового алгоритму дослідження процесів та явищ у сфері міжнародного бізнесу з використанням інформаційних комп'ютерних технологій.		+		
ФК 17. Уміння обґрунтовувати результати поточного та перспективного аналізу щодо кон'юнктури світових ринків і готувати аналітичні звіти.	+			
ФК 18. Організація діяльності суб'єктів міжнародного бізнесу в умовах глобалізації та регіоналізації на основі застосування методів, інструментів та механізмів інтеграції у глобальні та регіональні ланцюги створення доданої вартості.	+	+		+

**МАТРИЦЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ
ВІДПОВІДНИМИ КОМПОНЕНТАМИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ, ЯКІ
ВИНОСЯТЬСЯ НА
КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН**

Програмні результати навчання відповідно до освітньої програми	Компонента освітньої програми (навчальна дисципліна), яку винесено на кваліфікаційний екзаме			
	Міжнародні економічні відносини	Міжнародний бізнес	Міжнародні торговельно-економічні організації	Організація зовнішньо-торговельних операцій
ПРН 1. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя, дотримуватися принципів безперервного розвитку та постійного самовдосконалення; прагнути професійного зростання, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.	+	+	+	+
ПРН 2. Мислити креативно та критично, володіти навичками самоаналізу, самоменеджменту, самовдосконалення, тайм-менеджменту, критично оцінювати наслідки продукованих ідей.	+	+	+	+
ПРН 3. Демонструвати абстрактне мислення, застосовувати методології дослідження, аналізу та синтезу, структурно-системного аналізу, систематизувати набуті знання, робити узагальнення і висновки на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу та ресурсів.	+			+
ПРН 4. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.	+	+	+	
ПРН 5. Демонструвати навички письмової та усної комунікації				

Програмні результати навчання відповідно до освітньої програми	Компонента освітньої програми (навчальна дисципліна), яку винесено на кваліфікаційний екзамен			
	Міжнародні економічні відносини	Міжнародний бізнес	Міжнародні торговельно-економічні організації	Організація зовнішньоторговельних операцій
державною та іноземними мовами, фахово використовувати економічну термінологію.	+	+		
ПРН 6. Розробляти та реалізовувати міжнародні проекти, працювати в проектних групах, мотивувати людей і рухатися до спільної мети, діяти соціально відповідально та свідомо, відстоювати національні інтереси з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.		+		
ПРН 7. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.		+		
ПРН 8. Досліджувати та ідентифікувати функціональні області та їх взаємозв'язки, налагоджувати комунікації між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня.	+	+		
ПРН 9. Виявляти, окреслювати та формалізувати проблеми; систематизувати й упорядковувати отриману інформацію про зовнішнє та внутрішнє середовище міжнародного бізнесу; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на процеси та явища у світовому господарстві; формулювати висновки і розробляти рекомендації з метою адаптації до нової ситуації з урахуванням особливостей	+	+		+

Програмні результати навчання відповідно до освітньої програми	Компонента освітньої програми (навчальна дисципліна), яку винесено на кваліфікаційний екзамен			
	Міжнародні економічні відносини	Міжнародний бізнес	Міжнародні торговельно-економічні організації	Організація зовнішньоторговельних операцій
національного і міжнародного середовища.				
ПРН 10. Демонструвати навички пошуку, обробки та аналізу інформаційно-аналітичних даних з широкого кола проблем				
міжнародних відносин на основі використання сучасних інформаційних та комунікаційних технологій, програмних пакетів загального і спеціального призначення.	+			+
ПРН 11. Спроможність здійснювати діяльність у багатонаціональному середовищі урахуванням культурологічних особливостей представників бізнес-кіл різних країн; розуміти детермінанти впливу на спілкування з представниками інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності).		+		
ПРН 12. Демонструвати знання та навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи характер міжнародних конфліктів і суперечок, особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію державною та іноземними мовами.		+		+
ПРН 13. Уміння орієнтуватися у сучасному бізнес-середовищі на основі розуміння та застосування базових знань основних нормативно-правових актів і довідкових матеріалів, чинних стандартів і технічних умов, інструкцій та інших нормативно-розпорядчих	+			

Програмні результати навчання відповідно до освітньої програми	Компонента освітньої програми (навчальна дисципліна), яку винесено на кваліфікаційний екзамен			
	Міжнародні економічні відносини	Міжнародний бізнес	Міжнародні торговельно-економічні організації	Організація зовнішньоторговельних операцій
документів при здійсненні господарської діяльності у сфері міжнародного бізнесу.				
ПРН 14. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування середовища міжнародних відносин та моделей економічного розвитку і впливу міжнародного бізнесу на розвиток національних економік країн світу.		+		
ПРН 15. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з урахуванням їх основних форм, зокрема: міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.	+			
ПРН 16. Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків, ілюструвати і презентувати результати оцінювання, підсумовувати та розробляти рекомендації, заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.	+		+	
ПРН 17. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції світогосподарського розвитку; визначати механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових	+	+		+

Програмні результати навчання відповідно до освітньої програми	Компонента освітньої програми (навчальна дисципліна), яку винесено на кваліфікаційний екзамен			
	Міжнародні економічні відносини	Міжнародний бізнес	Міжнародні торговельно-економічні організації	Організація зовнішньоторговельних операцій
інтеграційних / дезінтеграційних процесів; обґрунтовувати методи, інструменти та механізми інтеграції у глобальні та регіональні ланцюги створення доданої вартості.				
ПРН 18. Набуття практичних навичок щодо організації міжнародних розрахункових операцій; особливостей здійснення кредитування зовнішньоторговельних операцій; інструментів реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин у системі функціонування міжнародного бізнесу.	+			
ПРН 19. Уміння використовувати новітні підходи до ведення міжнародного бізнесу на основі аналізу фінансової звітності; готувати аналітичні звіти щодо результатів діяльності міжнародного бізнесу.		+		
ПРН 20. Формувати додаткові компетентності шляхом самонавчання, участі у тренінгах, сертифікаційних і грантових програмах	+	+		

7. ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ
Факультет економіки та управління

Вид та форма контролю знань – атестація, кваліфікаційний
екзамен Галузь знань – 29 Міжнародні відносини
Спеціальність – 292 Міжнародні економічні відносини
Освітня програма – Міжнародний бізнес
Форма навчання – Заочна

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Тести з теоретичних питань (комп'ютерне тестування)	50 балів
завдання на оцінювання теоретичних знань студента	
2. Розрахунково-аналітичне завдання	25 балів
завдання на оцінювання практичних навичок студента	
3. Розрахунково-аналітичне завдання	25 балів
завдання на оцінювання професійних вмінь студента	

Всього 100 балів

Затверджено на засіданні методичної комісії інституту,
протокол від __.__.20__ р. № __.

Голова

Н. В. Ветрова

Ухвалено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу, фінансів та обліку,
протокол від __.__.20__ р. № __.

Зав. кафедри

Р. А. Чемчикаленко

Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ
Факультет економіки та управління

Вид та форма контролю знань – атестація, кваліфікаційний
екзамен Галузь знань – 29 Міжнародні відносини
Спеціальність – 292 Міжнародні економічні відносини
Освітня програма – Міжнародний бізнес

АТЕСТАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ ДО ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ № 1

1. Атестація теоретичних знань

Дайте відповідь на 50 тестових запитань. Тести мають закрити форму з однією вірною відповіддю. Виконується на комп'ютері. Час на виконання – 30 хвилин.

2. Атестація практичних навичок

Вирішіть розрахунково-аналітичне завдання на визначення ступеня відкритості національних економік країн.

Умови. В таблиці подано дані щодо ВВП, експорту та імпорту країн світу.

Країна	ВВП, млрд. дол. США	Експорт, млрд. дол. США	Імпорт, млрд. дол. США
Світ	57 800	16 340	16 210
США	14 330	1 377	2 190
Канада	1 564	461,8	436,7
Велика Британія	2 787	468,7	645,7
Німеччина	3 818	1 530	1 202

Завдання: Визначити ступінь відкритості національних економік за показниками: зовнішньоторговельна, експортна, імпортна квоти. За результатами розрахунків зробити висновки.

3. Атестація професійних вмінь

Вирішіть розрахунково-аналітичне завдання на перевірку дотримання принципу валютної самоокупності спільного підприємства (далі- СП). Завдання має відкриту форму, виконується на бланку відповіді.

Умови. Дані щодо діяльності спільного підприємства:

- 1) залишок іноземної валюти на банківському рахунку СП станом на початок року – 5200 євро;
- 2) виручка СП від реалізації продукції за іноземну валюту – 300 000 євро;
- 3) валютні кошти СП на депозитному рахунку в банку – 20 000 євро (річна ставка - 8%);
- 4) сума кредиту в іноземній валюті, отриманого 1 липня поточного року терміном на 6 місяців, - 100000 євро з річною ставкою 18%;
- 5) витрати валюти на придбання матеріалів, комплектуючих виробів та інших ресурсів - 65000 євро;
- 6) витрати валюти на модернізацію і розвиток техніко-технологічної бази виробництва – 120000 євро;
- 7) прибуток іноземного партнера, що переказується в іноземній валюті за кордон, - 50000 євро (ставка податку на репатріацію прибутку - 15%);
- 8) заробітна плата і пенсійне забезпечення в іноземній валюті – 4500 євро.

Завдання: Перевірити дотримання принципу валютної самоокупності СП.